

Балалар электр жарақаттары және олардың алдын алу

Сыртқы факторлардың әсерінен адам ағзасындағы зақымданулар, біз бір сөзben – жарақат деп атайды.

Балалардың жарақаттануы - бұл ата-ананың да, баланың да өмірін түбірімен өзгерте алатын үлкен проблема.

Статистика бойынша жарақат негізінен кіші мектеп жасындағы (7-11 жас) балаларда болады. Ұлдардың жарақаттары қыздарға қарағанда әлдеқайда жиі (70%) болады.

Жарақаттар үш жастан асқан балалар өлімінің басты себептерінің бірі болып табылады. Әлемде әр түрлі инфекцияға қарағанда жазатайым оқиғалардан көп бала өледі.

Балалар жарақаттануының негізгі себептері көп емес:

Негізгісі - нақты жағдайларда қорқынышты ештеңе орын алуы мүмкін емес деп ойлайтын ересектердің бейқамдығы.

Екіншісі - лауазымды тұлғалар немесе балалардың ата-аналары болсын өз міндеттерін тиісінше орындағайтын ересектердің салғырттығы.

Сонымен қатар, балалардың жарақаттану деңгейіне балалардың тәртіптілігі де үлкен әсер етеді.

Атомдық және энергетикалық қадағалау мен бақылау комитетінің Нұр-Сұлтан қаласы бойынша департаменті осы мақалада электр тогынан болатын балалардың жарақаттануының алдын алудың кейбір мәселелері туралы баяндайды.

Қауіпті ток

Ең алдымен, электр тогының зақымдану себептерін түсіну керек. Әдетте адамдар 10 кВ (10000 вольт) жабдығы 220 вольттан әлдеқайда қауіпті деп санайды. Бірақ бұл қате пікір. Шын мәнінде электр тогының зақымдаушы факторы кернеуге емес, оның күшіне байланысты. Сондықтан кез келген тұрмыстық құрал қауіпті болуы мүмкін. 10 мА астам ток (0,01 ампер) күшті, ауыр соққы жасай алады, ал 100-ден 200 мА дейін (0,1-ден 0,2 ампер дейін) ток өлімге өкелуі мүмкін!

Бұл ретте, ток күші 10 миллиамперден жоғары болса, бұлшықет тартысы соншалықты күшті екенін білу қажет, бұл зардап шегушінің шок сымын босата алмайды. 20 миллиамперден астам ток кезінде тыныс алу қындейдайды және 100 мА жуық ток күшінде толық тоқтайдайды.

Электр жаракатынан балалар жарақаттануының алдын алу

ОСТОРОЖНО, ЭЛЕКТРИЧЕСТВО!

При соприкосновении с проводами или образованием плавающих масс человек подвергается действию электрического тока и может быть охвачен им. Правда, человек - земля - это путь, по которому проходит электрический ток.

Смертельно опасно подходить ближе 8 м к лежащему на земле образованному проводу. Необходимо сообщить о случившемся на ближайшем энергопредприятии или по телефону 01.

Внутри трансформаторных подстанций - высокое напряжение.

Не влезай на опору линии электропередачи! Ты подвергаешь свою жизнь смертельной опасности.

ЭТИ ЗНАКИ ПРЕДУПРЕНДАЮТ ЧЕЛОВЕКА ОБ ОПАСНОСТИ ПОРЯЖЕНИЯ ЭЛЕКТРИЧЕСКИМ ТОКОМ. ПРЕНЕБРЕГАТЬ ИМИ, А ТЕМ БОЛЕЕ СНИМАТЬ ИХ - НЕДОПУСТИМО!

Не влезай УБЬЕТ!

Проходит через тепло человека, электрический ток воздействует на нервную систему, вызывая остановку сердца и дыхания. При поражении электричеством можно получить электрический ожог, механическую травму и ослепление электрической дугой.

Из-за детской халатности с набросами на линии электропередачи могут погибнуть люди, сгореть все бытовые приборы в ближайшем населенном пункте.

Не пользуйся бытовыми приборами с поврежденной изоляцией.

Недопустимо играть под линиями электропередачи и вблизи других энергообъектов.

Не пытайся разбирать и ремонтировать электроприборы. Не вставляй посторонних предметов в розетку.

Балалар жаракаттануы және оның алдын алу өте маңызды және елеулі мәселе, әсіресе мектеп демалысы кезінде.

Жоғарыда біз электр жаракатының себептері туралы айттық. Бұл, ең алдымен, сыртқы ортандың ынғайсыз болуы, немікүрайлылық, ересектердің немікүрайлылығы, балалардың тұрмыста, көшеде абысызыды. Жаракаттанудың пайда болуына балалардың психологиялық ерекшеліктері де

ықпал етеді: білім алушылық, үлкен қозғалушылық, эмоционалдық, өмірлік тәжірибелің жетіспеуі, ал осыдан қауіптілік сезімінің болмауы.

Бұл тәуекелдерді алдын алу және балаларды олардан барлық ықтимал тәсілдермен қорғау қажет.

Жұмыс үнемі екі бағытта жүруі тиіс:

1. Электр жарақатын алу мүмкіндігін жою;
2. Балалар электр жарақаттарының алдын алудың негізгі әдістері бойынша балаларға арналған сабактарды үнемі өткізу.

Тұрғын үйлерге, білім беру объектілеріне, спорт, құрылым алаңдарына, тұрғын үйлердің және т.б. кіреберістері мен жертөлелерінде, сондай-ақ түрмистық аспаптарға тікелей жақын орналасқан кез келген қолданыстағы электр қондырыларына (электр беру желілері, қосалқы станциялар, кернеу класына қарамастан жабдықтар) ерекше назар аудару қажет.

Можем қаршылау болашақ беріп,
Егер обараны пропода!
Не пойдем! Не катайся! Не трясись!
Здирің білдің им сабак шапалдах!

Разве не ясно, что это опасно??

Направление опасно, не видно стоя.
Играй здесь, дети, запрещено!

Балалар келесіні білу қажет.

Трансформаторлық және тарату қосалқы станцияларына жақындауға және жанасуға, ішке кіруге, сондай-ақ шатырға шығуға.

Кабель және әуе электр беру желілерінің құлап кеткен және үзілген жалаңаш сымдарына жақындауға және жақындауға.

Электр тогы жүріп жатқан жалаңаш сымдарға қатысты болмайды.

Аспаптарда немесе сымдарда электр тогының бар болуын саусақпен тексеруге.

Сымдарды есіктермен, терезе жақтауларымен қорғауға, сымдарды шегемен бекітуге.

Электр сымдары жылыту батареяларымен, су құбыры құбырларымен, телефон және радиотрансляциялық сымдармен жанаспаудың қадағалау керек.

Балаларға розеткалардың жанында ойнауга, оларға түйреуіштер, сымдарды бұруға мүмкіндік беруге болмайды, себебі бұл токпен зақымдануы мүмкін.

Корпусы бойынша ток өтетін түрмистық электр құралдарын ("түйістірілетін" аспабы) пайдалануға үзілді-кесілді тыйым салынады. Аспаптарды қосу және сөндіру кезінде штепсельдің айырын сымнан емес, пластмасса қалыптан алу керек.

Аспаптардан алынған баулар штепсельдің айырына жалғанбауы керек, себебі кездейсоқ жанасу кезінде токпен зақымдануы мүмкін.

Қосылған электр құралдарын қадағалаусыз қалдыруға немесе оларды балаларға бақылауды тапсыруға болмайды.